

บทที่ 4

วิเคราะห์สภาพปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืน ตามกฎหมายอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและ สิ่งเทียมอาวุธปืนและแนวทางแก้ไข

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืนตามกฎหมายอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 การกระทำทางปกครอง และการควบคุมตรวจสอบการกระทำทางปกครองแล้วเห็นว่าการควบคุมการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน การพกพาอาวุธปืน การใช้คุณลักษณะของพนักงานเจ้าหน้าที่ การเพิกถอนใบอนุญาต การริบอาวุธปืน การตรวจสอบและการลงโทษ นั้น ยังคงมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องกับหลักการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืนและการตรวจสอบการกระทำทางปกครองที่ได้ศึกษามาและกับสภาพสังคมในปัจจุบันจึงส่งผลก่อให้เกิดปัญหาในหลายเรื่องหลายประเด็น ดังจะกล่าวต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการควบคุมอุปกรณ์เก็บเสียงอาวุธปืนและแนวทางแก้ไข

4.1.1 ปัญหาการควบคุมอุปกรณ์เก็บเสียงอาวุธปืน

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้ให้นิยามความหมายของอาวุธปืนไว้ในมาตรา 4 (1) ว่า “อาวุธปืน” หมายความว่า “รวมตลอดถึงอาวุธปืนทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืน โดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงานและส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้น ๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง” และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ข้อ 1 ส่วนของอาวุธปืนซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้นำให้ถือว่าเป็น “อาวุธปืน” ตามความในมาตรา 4 (1) คือ (1) ลำกล้อง (2) เครื่องลูกเลื่อน หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน (3) เครื่องลั่นไกหรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไก (4) เครื่องส่งกระสุน ชองกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้

การที่บุคคลจะมีและใช้อาวุธปืนได้นั้น จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 มาตรา 7 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ซื่อ มีใช้ ตั้ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่” และมาตรา 9 บัญญัติว่า “ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน ให้ออกให้แก่บุคคลสำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬา หรือยิงสัตว์” และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ในข้อ 2 อาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา 7 ต้องเป็นอาวุธปืน ชนิด และขนาดดังต่อไปนี้ (4) อาวุธปืนชนิดไม่มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ”

จากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันมีการนำอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ มาประกอบกับอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้อาวุธปืนเพื่อประกอบอาชญากรรมซึ่งเป็นการอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายที่ก้าวตามเทคโนโลยีที่ทันสมัย อย่างกรณีที่มีบุคคลนำปลอกลดเสียงไปติดกับด้ามล้องอาวุธปืน เพื่อให้มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ ถือได้ว่ามีการทำให้อาวุธปืนดังกล่าวเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอาวุธปืนที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้ตามกฎหมายฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ในข้อ 2 อาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา 7 ต้องเป็นอาวุธปืนชนิด และขนาดดังต่อไปนี้ (4) อาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ต้องเป็นอาวุธปืนชนิดไม่มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ

ในกรณีที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าขณะตรวจพบตัวอาวุธปืนและปลอกลดเสียงแยกจากกัน ไม่ได้มีการยึดติดกันไว้เพื่อให้มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ จึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามกฎหมายฉบับที่ 11 ในข้อ 2 (4) และการมีปลอกลดเสียง ซึ่งก็ไม่ใช่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืนที่กฎหมายถือว่าเป็นอาวุธปืนตามกฎหมายฉบับที่ 3 จึงไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เมื่อปลอกลดเสียงไม่เป็นส่วนใดส่วนใดของอาวุธปืน จึงไม่ถือเป็นอาวุธปืนและไม่ต้องถูกควบคุมในการขออนุญาตมี ใช้ และนำเข้า ซึ่งถ้าทราบได้ยังไม่ได้นำมาใช้กับอาวุธปืนก็ยังไม่มีความผิดแต่ประการใด แต่ถ้านำมาประกอบใช้กับอาวุธปืนก็จะทำให้เป็นอาวุธปืนที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้และก็จะทำให้อาวุธปืนมีประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชญากรรมได้

ในกรณีดังกล่าวได้มีการหารือข้อกฎหมายจากจังหวัดพัทลุง โดยมีหนังสือจังหวัดพัทลุง ที่ พท 0017/11728 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2553 ขอรื้อการนำอาวุธปืนไปติดด้ามล้องส่งทางไกล และปลอกลดเสียงต่ออธิบดีกรมการปกครอง ซึ่งเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนว่า เนื่องจากอำเภอเมือง

พัทลุง กรณีที่สถานีตำรวจภูธร โศกชะงาย ได้สอบถามการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนของผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน นำอาวุธปืนไปติดกล้องส่องทางไกลและปลอกกลดเสียงเพิ่มเติม โดยขอหาหรือว่ากรณีผู้ได้รับใบอนุญาตแล้วนำอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้ไปติดปลอกกลดเสียงซึ่งตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียม อาวุธปืน พ.ศ. 2490 ข้อ 2 (4) อาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ต้องเป็นอาวุธปืนชนิดที่ไม่มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ ดังนั้น การนำปลอกกลดเสียงมาติดอาวุธปืน เพื่อให้เสียงเบาผิดปกติ นั้น จะทำให้อาวุธปืนดังกล่าวเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอาวุธปืนที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตให้มีและใช้ ไซ้หรือไม และ การกระทำดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนลักษณะปืนหรือไม่ หากขณะตรวจพบอาวุธปืนและปลอกกลดเสียงปรากฏว่าอาวุธปืนและปลอกกลดเสียงแยกจากกันการมีปลอกกลดเสียงไว้ในครอบครองนั้นผิดกฎหมายหรือไม่ และการนำอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้ไปติดกล้องส่องทางไกลเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเล็งเป้าหมายให้ดีขึ้น ถือเป็นการเปลี่ยนลักษณะปืนหรือไม่

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ตอบข้อหาหรือของจังหวัดพัทลุงโดยมีหนังสือที่ มท 0307.4/30588 ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2553 โดยมีความเห็นว่ากรณีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน นำอาวุธปืนที่ได้รับใบอนุญาตแล้วมาติดปลอกกลดเสียงเพื่อให้มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ นั้น ถือได้ว่าเป็นการทำให้อาวุธปืนดังกล่าวเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอาวุธปืนที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ข้อ 2 อาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา 7 ต้องเป็นอาวุธปืนชนิดและขนาด ดังต่อไปนี้ (4) อาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ต้องเป็นอาวุธปืนชนิดที่ไม่มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ กรณีอาวุธปืนที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ถูกต้องตามกฎหมายและข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะตรวจพบตัวอาวุธปืนและปลอกกลดเสียงแยกจากกัน ไม่ได้มีการยึดติดกันไว้เพื่อให้มีเครื่องบังคับ เสียงให้เบาผิดปกติ จึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอาวุธปืนที่ นายทะเบียน จะออกใบอนุญาตให้ได้ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 11 ข้อ 2 (4) และการมีปลอกกลดเสียง ซึ่งไม่เป็นส่วนของอาวุธปืนที่กฎหมายถือว่าเป็นอาวุธปืนตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ไว้เพียงอย่างเดียว จึงไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 อย่างไรก็ตาม หากการมีปลอกกลดเสียงไว้กับอาวุธปืนหรืออยู่ในลักษณะพร้อมใช้กับตัวอาวุธปืนแล้วปลอกกลดเสียงดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำผิดพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียม อาวุธปืน พ.ศ. 2490 จึงอาจเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือ

มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1) เพราะ โดยสภาพของ ปลอกกลดเสียงดังกล่าวมีไว้เฉพาะการนำมาประกอบเข้ากับตัวอาวุธปืน ซึ่งเมื่อประกอบเข้ากันแล้ว จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียม อาวุธปืน พ.ศ. 2490 ประกอบกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ข้อ 2 (4) และกรณีนำอาวุธปืน ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนไปติดกล้องส่องทางไกลเพิ่มเติมศักยภาพในการเล็ง เป้าหมายให้ดีขึ้นนั้น ซึ่งตามกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ออกตามความในพระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ข้อ 1 ส่วนของอาวุธปืนซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็น “อาวุธปืน” ตามความในมาตรา 4 (1) คือ (1) ลำกล้อง (2) เครื่องลูกเลื่อน (3) เครื่องลั่นไก และ (4) เครื่องส่งกระสุน ของกระสุน ดังนั้น “กล้องส่องทางไกล จึงไม่เป็นส่วนของอาวุธปืนที่ให้ถือเป็น “อาวุธปืน” ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ข้อ 1 และเมื่อนำกล้องส่องทางไกลมาติดกับอาวุธปืนก็ไม่ทำให้อาวุธปืนมีการ เปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอาวุธปืนที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 11 ดังนั้น กรณีการนำอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้ไปติดกล้องส่องทางไกล ซึ่งไม่ใช่ เป็นส่วนของอาวุธปืนที่กฎหมายให้ถือว่าเป็นอาวุธปืน จึงไม่ถือเป็นการกระทำที่มีการเปลี่ยนแปลง ลักษณะของอาวุธปืนแต่อย่างใด โดยหลักแล้วประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะครอบครอง ทรัพย์สินรวมทั้งอาวุธปืน เพื่อป้องกันตนเองและทรัพย์สินแต่การใช้สิทธิดังกล่าวย่อมอยู่ภายใต้ กฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องความสงบเรียบร้อยของประชาชน

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธ ปืน พ.ศ. 2490 ได้กำหนดให้นายทะเบียนสามารถออกใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืนได้ โดยที่อาวุธปืนนั้น ไม่มี เครื่องบังคับเสียงให้เขาคิดปกติ แต่โดยข้อเท็จจริงเครื่องลดเสียงไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของอาวุธ ปืนตาม คำนิยามอาวุธปืนตามมาตรา 4 (1) และกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ซึ่งกำหนดคำว่า อาวุธปืน ให้หมายถึง ส่วนประกอบของอาวุธปืนด้วย เช่น ลำกล้อง เครื่องลูกเลื่อน เครื่องลั่นไกและ เครื่องส่งกระสุน ดังนั้น การนำเครื่องลดเสียง ซึ่งไม่ใช่ส่วนหนึ่งของอาวุธปืนนั้น มาติดตั้งกับอาวุธ ปืนภายหลังจากที่ได้รับอนุญาตแล้ว จึงเป็นกรณีที่ไม่สามารถควบคุมได้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่ากรณีที่กฎหมายไม่ได้กำหนดเครื่องลดเสียงถือว่าเป็น อาวุธปืนด้วยนั้นเป็นปัญหากฎหมายอันสำคัญที่เป็นเหตุให้มาตรการควบคุมอาวุธปืนของรัฐ ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมายอาวุธปืนอย่างเต็มที่

4.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการควบคุมอุปกรณ์เก็บเสียงอาวุธปืน

จากการศึกษาสภาพปัญหาพบว่า บุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนจากนายทะเบียนได้นำอุปกรณ์ปลอมลดเสียงไปติดกับอาวุธปืนทำให้อาวุธปืนเปลี่ยนสภาพเป็นอาวุธปืนที่มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ จึงเป็นอาวุธปืนที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้แต่ถ้าในขณะที่ตรวจพบอุปกรณ์ปลอมลดเสียงอยู่แยกต่างหาก ซึ่งไม่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืน จึงไม่มีความผิดและไม่มีกฎหมายควบคุมการจำหน่าย จึงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ได้รับใบอนุญาตนำปลอมลดเสียงมาติดกับอาวุธปืน เพื่อเก็บเสียงจากอาวุธปืนในขณะประกอบอาชญากรรม ซึ่งทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมาอย่างมากมาย โดยเฉพาะนำไปสังหารคู่กรณีที่เกิดความขัดแย้งกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนอย่างกว้างขวาง

จากการศึกษากฎหมายอาวุธปืนในต่างประเทศพบว่าในหลายประเทศ มีแนวคิดและหลักการในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเอง และทรัพย์สินเพื่อการกีฬาและเพื่อเก็บอาวุธปืนที่ใช้ไม่ได้ และมีการป้องกันไม่ให้นำอาวุธปืนไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น หรือนำไปก่ออาชญากรรมอันสร้างให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม

ในกรณีของประเทศมาเลเซีย การอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน เพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อการล่าสัตว์และเพื่อการกีฬา ในพระราชบัญญัติอาวุธปืน ค.ศ. 1960 ได้ให้คำนิยามคำว่า “อาวุธปืน” หมายถึง “อาวุธใด ๆ ที่มีลำกล้องยิงให้ตายได้ โดยการบรรจุลูกกระสุนหรือจรวดอย่างอื่นเข้าไป สำหรับยิงออกมาจากลำกล้องนั้น และให้หมายรวมถึงอาวุธอื่นใดที่ออกแบบหรือให้ปรับใช้ หรือสามารถปรับใช้ในการยิงด้วยของเหลวหรือแก๊สหรือสิ่งอื่นใดที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ก็ให้หมายรวมถึงปืนลมที่เป็นปืนสั้น ปืนยาว ปืนกล ปืนพก และส่วนประกอบใด ๆ ของอาวุธอื่นดังกล่าวนี้ เครื่องอุปกรณ์ใด ๆ ของอาวุธดังกล่าวที่ออกแบบหรือให้ปรับใช้เพื่อให้เกิดเสียงหรือแสงวับวาวน้อยลง จากการยิงด้วยอาวุธปืนดังกล่าว”

ในกรณีของประเทศสิงคโปร์ ได้บัญญัติห้ามบุคคลใดมีอาวุธปืนและวัตถุระเบิด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด เจตนาของการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนก็เพื่อป้องกันชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน ตามหลักสิทธิพื้นฐานของประชาชนตามกฎหมายอาวุธปืนของสิงคโปร์คำว่า “อาวุธ” หมายรวมถึงปืนขนาดเล็ก ปืนลม ปืนสั้นลม ปืนอัดโน้มนัด ปืนสั้นอัดโน้มนัด และปืนสั้นชนิดใด ๆ ที่สามารถยิงกระสุนลูกปราย กระสุนหรือจรวดอื่นใด หรือสามารถพ่นของเหลวเปลวไฟ หรือก๊าซพิษ ที่เป็นอันตรายและส่วนประกอบ

ใด ๆ ของสิ่งดังกล่าวนั้น และดาบปลายปืน กระบี่ (ดาบ) ดาบสั้นสองคม (กริช) หอกและปลายหอก ส่วนคำว่า “ปืน” หมายรวมถึงปืนใหญ่ ปืนครก ปืนยิงเร็ว และปืนกล และสิ่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายปืน

ในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีสิทธิและเสรีภาพในการมีและใช้อาวุธปืนได้มีรัฐบัญญัติควบคุมอาวุธปืน ค.ศ. 1968 ได้บัญญัติสิ่งที่เป็นอุปกรณ์ที่เก็บเสียงของอาวุธปืนถือว่า เป็นอาวุธปืนไว้ ดังนี้

นิยามศัพท์ มาตรา 921 (9) เพื่อใช้ในบทนี้

(3) “อาวุธปืน” หมายถึง (A) อาวุธใด ๆ (รวมทั้งปืนอัดลม) ที่จะถูกออกแบบหรือถูกดัดแปลงไป เพื่อปล่อยหรือยิงวัตถุด้วยการจุดระเบิด (B) กรอบ หรือภาชนะของอาวุธนั้น ๆ (C) เครื่องดับเสียงหรือเครื่องเก็บเสียงของอาวุธปืน หรือ (D) สิ่งประดิษฐ์ เพื่อการทำลายใด ๆ ดังกล่าวไม่รวมถึง อาวุธปืนโบราณ

(24) “อุปกรณ์เก็บเสียงอาวุธปืน” (Firearm Silence) หรือ “เครื่องขจัดเสียงอาวุธปืน” (Firearm muffler) หมายถึงสิ่งประดิษฐ์ใด ๆ เพื่อใช้เก็บขจัดหรือลดเสียงระเบิดของอาวุธปืนที่สะดวกในการถือติดมือรวมถึงส่วนผสมของชิ้นส่วนใด ๆ ที่ถูกออกแบบดัดแปลงและตั้งใจใช้เพื่อประกอบหรือประดิษฐ์เครื่องเก็บเสียงอาวุธปืน หรือเครื่องขจัดเสียงอาวุธปืนและชิ้นส่วนใด ๆ ที่ตั้งใจใช้ในการประกอบ หรือประดิษฐ์ดังกล่าว

จากการที่ได้กล่าวถึงกฎหมายต่างประเทศมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในต่างประเทศมีการตรากฎหมาย เพื่อควบคุมการมีและใช้อาวุธปืน เพื่อป้องกันไม่ให้นำอาวุธปืนไปใช้ในการก่อความไม่สงบเรียบร้อยและการกระทำอันเป็นอาชญากรรมและเพื่อเป็นการป้องกันดังกล่าวจึงได้ให้ความหมายของอาวุธปืนไว้อย่างหลากหลาย เพื่อควบคุมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นส่วนสำคัญของอาวุธปืน อย่างเช่น ประเทศมาเลเซียได้ให้คำจำกัดความของคำว่า อาวุธปืน ให้หมายรวมถึงอุปกรณ์ใด ๆ ของอาวุธปืนที่ออกแบบหรือให้ปรับใช้เพื่อให้เกิดเสียงน้อยลงนั้นก็คือ อุปกรณ์ลดเสียง โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีสิทธิและเสรีภาพในการมีและใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเองและทรัพย์สิน ยังได้กำหนดอุปกรณ์เก็บเสียงเป็นส่วนหนึ่งของอาวุธปืน และเป็นสิ่งที่รัฐออกกฎหมายมาเพื่อควบคุมอุปกรณ์ดังกล่าว เพราะได้ตระหนักถึงว่าอุปกรณ์ดังกล่าว เมื่อนำไปใช้ร่วมกับอาวุธปืนก็จะทำให้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของอาวุธปืนในการที่จะนำไปก่ออาชญากรรมได้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 กับกฎหมายต่างประเทศแล้วในเรื่องคำจำกัดความของอาวุธปืน ซึ่งกฎหมายอาวุธปืนของประเทศไทย ไม่ได้รวมถึงอุปกรณ์ลดเสียง จึงเห็นควรนำแนวความคิดและหลักการในการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมและป้องกันการนำอาวุธปืนไปใช้ใน

สิ่งที่ผิดกฎหมายมาปรับใช้และแก้ไขปัญหาทางกฎหมาย โดยให้ความหมายของอาวุธปืนให้ครอบคลุมอุปกรณ์เครื่องลดเสียงด้วยจะเป็นการแก้ไขปัญหาด้านกฎหมายให้มีประสิทธิภาพขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การควบคุมอาวุธปืนซึ่งรวมถึงอุปกรณ์ลดเสียงไม่ให้มีผู้นำไปใช้สร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับประชาชนและประเทศชาติ จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ดังนี้

(1) ให้เพิ่มบทนิยามของมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 คำว่า “เครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ” หมายความว่า “อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบเข้ากับอาวุธปืน เพื่อให้การใช้อาวุธปืนมีการเก็บเสียงหรือมีเสียงเบาผิดปกติ”

(2) ให้เพิ่มความต่อไปนี้อย่างพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

(ก) ห้ามมิให้ผู้ใดเปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ท้องที่

(ข) ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ซื่อ มี ใช้ สั่ง นำเข้า หรือค้า ซึ่งเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

4.2 ปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่และแนวทางแก้ไข

4.2.1 ปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้วางหลักเกณฑ์การขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนไว้ ดังนี้

1. บุคคลใดประสงค์จะมีและใช้อาวุธปืนจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน ท้องที่ ตามมาตรา 7

2. การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนนั้นให้ออกได้ 3 กรณี คือ สำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สินสำหรับใช้ในการกีฬาหรือสำหรับใช้ในการยิงสัตว์ ตามมาตรา 9 วรรคแรก

3. ใบอนุญาตใบหนึ่งให้ออกได้สำหรับอาวุธปืนกระบอกหนึ่งเท่านั้นหมายความว่า ผู้ใดมีอาวุธปืนหลายกระบอกจะต้องมีใบอนุญาตทุกกระบอก

4. บุคคลที่จะออกใบอนุญาตให้ได้จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมาย กำหนด มาตรา 13

5. เจ้าพนักงานที่มีอำนาจออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน คือ อธิบดีกรมการปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตจังหวัดอื่น นายอำเภอในเขตอำเภอ

6. ใบอนุญาตสำหรับให้มีและใช้อาวุธปืน มีกำหนดอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปืนนั้น ตามมาตรา 23 (3)

7. การที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา 7 ได้กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของอาวุธปืน ตามมาตรา 55 ซึ่งกำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ข้อ 2

ปัญหาการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนในการป้องกันตัวและทรัพย์สินบุคคลธรรมดา และข้าราชการ หรือ เจ้าพนักงานผู้รักษาความสงบเรียบร้อย จะมีขนาด ชนิด ประเภท จำนวนเท่าใด ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ในกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ข้อ 2 กำหนดไว้เพียงว่าอาวุธปืนประเภทใดที่นายทะเบียนจะอนุญาตให้ได้ ไม่ได้กำหนดว่าบุคคลผู้มีหน้าที่อย่างไรจะใช้อาวุธปืนชนิด ขนาด และ จำนวนเท่าใด ดังนั้น จึงทำให้นายทะเบียนท้องที่ ผู้ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สำหรับนายทะเบียนท้องที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้อนุญาตคือ อธิบดีกรมการปกครอง นายทะเบียนท้องที่จังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายทะเบียนท้องที่อำเภอ คือ นายอำเภอในประเทศไทยมีจังหวัด 76 จังหวัด 878 อำเภอ นายทะเบียนจึงใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ที่แตกต่างกันไป

จากการศึกษารายงานของนายทะเบียนท้องที่ของแต่ละอำเภอ ซึ่งรวมกันเป็นจังหวัด จะเห็นได้ว่าในแต่ละท้องที่นายทะเบียนได้อนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนที่แตกต่างกันมากเช่นในแต่ละเดือนบางอำเภอไม่ได้อนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนเลย บางอำเภอได้อนุญาตการมีและใช้อาวุธปืนมากกว่า 100 ราย จึงเห็นความแตกต่างกันของนายทะเบียนที่ใช้ดุลพินิจที่แตกต่างกัน

ในส่วนของข้อมูลที่ได้รับใบอนุญาตบางคนมีอาวุธปืน 1 กระบอก บางคนมีอาวุธปืนจำนวน 10 กระบอก และบางคนมีอาวุธปืนมากกว่า 100 กระบอก ที่ใช้ในวัตถุประสงค์เดียวกัน คือในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน ซึ่งเป็นการอนุญาตเกินความจำเป็นและเป็นการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนที่แตกต่างกันในการอนุญาตแต่ละบุคคล

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านการออกคำสั่งทางปกครอง โดยนายทะเบียนท้องที่ไม่อนุญาตให้บุคคลมีและใช้อาวุธปืน ในการมีอาวุธปืนกระบอกที่หนึ่งหรือกระบอกที่สองที่สามแต่กับบางคนมีอาวุธปืนมากกว่า 10 กระบอก ถึง 100 กระบอก จึงนำไปสู่การฟ้องร้องต่อศาลปกครองในเรื่องการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนท้องที่โดยจะเห็นได้จากคดีที่ฟ้องต่อศาลปกครอง ดังนี้

คดีนี้ โดยมีผู้ขออนุญาติมีและใช้อาวุธปืน เป็นผู้ฟ้องคดี และมีนายอำเภอในฐานะ นายทะเบียนท้องที่อำเภอ เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ถูก ฟ้องคดีที่ 2 ต่อศาลปกครอง เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ล่าช้าเกินสมควรในส่วนนี้จะกล่าวเฉพาะแต่การที่นายอำเภอใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่ง เป็นปัญหาของการใช้ดุลพินิจของนายอำเภอผู้เป็นนายทะเบียนท้องที่

ผู้ฟ้องคดี ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาติมีและใช้อาวุธปืนพกสั้น แบบกึ่งอัตโนมัติ ขนาด 9 มม. ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เพื่อใช้ในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้สอบถาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ถึงผลการพิจารณาคำขออนุญาติมีและใช้อาวุธปืนดังกล่าว แต่ปลัดอำเภอ ผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ปฏิเสธการออกใบอนุญาตด้วยวาจาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีนโยบายให้ประชาชนมีอาวุธปืนไว้ป้องกันทรัพย์สินในบ้านได้เพียง 1 กระบอก โดยไม่ได้ให้ เหตุผลในข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อพิจารณาตลอดจนข้อสนับสนุนในการ ใช้ดุลพินิจประกอบการออกคำสั่งปฏิเสธการออกใบอนุญาต ผู้ฟ้องคดี ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ออกคำสั่งปฏิเสธเป็นหนังสือให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้บันทึกในท้าย คำขออนุญาติมีและใช้อาวุธปืนตามที่ปลัดอำเภอแจ้งด้วยวาจาท่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ฟ้องคดีที่ 2 จนเวลาผ่านไปเกินกว่าเก้าสิบวันก็ยังไม่มีการวินิจฉัยอุทธรณ์ จึงนำคดี มาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำสั่งพิพากษาหรือคำสั่ง ตลอดจนมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เพิกถอนคำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดี มีและใช้อาวุธปืน ซึ่งเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ดำเนินการพิจารณาคำขออนุญาติมีและใช้อาวุธปืนของผู้ฟ้องคดีใหม่ตาม ขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้รับคำขออนุญาติมีและใช้อาวุธปืนพกสั้น ขนาด 9 มม. ของผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงได้สอบสวนคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีพบว่าผู้ฟ้องคดีเคยได้รับ ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนพกสั้น ขนาด 7.65 มม. จำนวนหนึ่งกระบอก เพื่อใช้ป้องกันชีวิต และทรัพย์สินเช่นครั้งก่อนอีก จึงใช้ดุลพินิจสั่งการไม่อนุญาตตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ซึ่งสั่งการใน คำขอดังกล่าว โดยปฏิบัติตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ประกอบคำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ การขออนุญาติให้มีและใช้อาวุธปืน

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 แต่คำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การขออนุญาติให้มีและใช้อาวุธปืน เป็นเพียง

คำแนะนำภายในหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ไม่อาจนำมาอ้างเป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครองได้ เพราะพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงวางระเบียบการออกใบอนุญาตมิใช่ให้อำนาจกระทรวงมหาดไทยออกเป็นคำสั่งหรือมีหนังสือสั่งการแต่อย่างใด

ศาลออกนั่งพิจารณาคดีและได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยแล้ว คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ไม่ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนขนาด 9 มม. แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืน พกสั้นขนาด 9 มม. ต่อผู้ฟ้องคดีที่ 1 ผู้ฟ้องคดีได้สอบถามการพิจารณาคำขออนุญาตของผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่า ปลัดอำเภอแจ้งด้วยวาจาว่า ผู้ถูกฟ้องที่ 1 ไม่ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน แก่ผู้ฟ้องคดี เพราะมีอาวุธปืน 1 กระบอกแล้ว และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้สั่งการในท้ายแบบคำขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนของผู้ฟ้องคดีความว่า นโยบายให้ประชาชนทั่วไปควรมีอาวุธปืนไว้ป้องกันทรัพย์สินในบ้านได้ เพียงหนึ่งกระบอก ซึ่งปลัดอำเภอได้เสนอวันนั้น ผู้ถูกฟ้องที่ 1 ก็สั่งการอย่างรวดเร็วที่สุดในวันเดียวกันนั้น และไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องทราบ จึงเป็นการออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 สำหรับข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีเคยได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมาแล้ว 1 กระบอก ในครั้งนี้ขอเพิ่มใหม่อีก 1 กระบอก ด้วยเหตุผลเดียวกันเพื่อใช้ในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงต้องดำเนินการตามขั้นตอนพิจารณาอนุญาตกล่าวคือ จะต้องให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงเหตุผลเพิ่มเติมว่ามีความจำเป็นอย่างไร ที่ต้องมีอาวุธปืนเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สินนั้น ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ 1 ให้ผู้ฟ้องคดี กรอกข้อความในเอกสารดังกล่าวตามลำพัง โดยมีได้ชี้แจง จึงไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ 1 ฟังไม่ขึ้น

ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ได้สั่งการในท้ายแบบคำขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งคำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีมีและใช้อาวุธปืนขนาด 9 มม. และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ดำเนินการพิจารณาคำขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนของผู้ฟ้องคดีใหม่โดยเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานความจำเป็นที่ต้องขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนอีกหนึ่งกระบอก ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

จากคำวินิจฉัยตามคำพิพากษาของศาลปกครองดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า การจะพิจารณาอนุญาตให้บุคคลใดมีและใช้อาวุธปืนหรือไม่นั้น ล้วนเป็นอำนาจและดุลพินิจของนายทะเบียนแต่ละคนโดยแท้ ซึ่งการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนแต่ละคนดังกล่าวก็มีความแตกต่างกันออกไป และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายมหาชนโดยเจตนารมณ์ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีและใช้อาวุธปืน เพื่อคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของประชาชน แต่ก็มีข้อยกเว้นให้บุคคลอาจมีและใช้อาวุธปืน เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สินเพื่อการกีฬาหรือเพื่อล่าสัตว์ได้ ดังนั้น การพิจารณาอนุญาตให้บุคคลใดมีหรือใช้อาวุธปืนได้ จึงควรต้องมีมาตรการหลักการที่ชัดเจน แน่นนอน และมีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง

ตามหลักทฤษฎีอำนาจดุลพินิจ หมายถึง ความสามารถในการอันที่จะต้องสนใจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งในบรรดาคำสั่งทั้งหลาย ซึ่งกฎหมายเปิดช่องให้ออกได้ เพื่อดำเนินการให้บรรลุเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมาย ซึ่งตามหลักนิติรัฐฝ่ายปกครองจะมีดุลพินิจโดยอิสระมิได้ จะต้องมียกกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่ควบคุมและกำหนดกรอบการใช้อาวุธปืนนั้น ถ้าฝ่ายปกครองใช้อำนาจดุลพินิจไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือนอกกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากข้อเท็จจริงและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีอำนาจดุลพินิจ การกระทำของนายทะเบียนท้องที่ ซึ่งอาจเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอหรืออธิบดีกรมการปกครอง อาจใช้อำนาจในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนในการใช้อำนาจดุลพินิจไม่เป็นกลางหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ไม่ได้บัญญัติกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนไว้ชัดเจนจะส่งผลเสียหายกับประชาชนผู้ใช้สิทธิของตนในการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเองและทรัพย์สิน

ดังนั้น การบังคับใช้พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ของพนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและขัดต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

4.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ การอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน แต่ในบางเรื่องเช่น จำนวน ขนาด ชนิด และประเภทหรือหลักเกณฑ์ความจำเป็นที่จะอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ยังไม่มีกฎหมาย

กำหนดไว้ชัดเจน เป็นแต่เพียงใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน จึงส่งผลกระทบต่อการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และเกิดคดีฟ้องร้องต่อศาลปกครอง และอาจนำไปสู่การใช้กฎหมายไม่เป็นธรรม และการใช้อำนาจในการอนุญาตหรือออกคำสั่งทางปกครองอย่างไม่เป็นธรรมหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่าควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 หรือบัญญัติกฎหมายระดับรองลงมาที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการออกกฎ ระเบียบใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน เพื่อเป็นกรอบในการใช้อำนาจดุลพินิจในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในเรื่องการใช้อำนาจดุลพินิจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศพบว่าในประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์ ได้บัญญัติกฎหมายให้มีการออกกฎระเบียบในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนเพื่อความชัดเจนของกฎหมายในการที่จะใช้ดุลพินิจบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและในบางเรื่องก็ได้กำหนดกฎหมายไว้ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบในการใช้ดุลพินิจพิจารณาให้อาวุธปืนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ในกรณีประเทศมาเลเซีย ได้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับอาวุธปืนมาเลเซียฉบับที่ 130 ซึ่งอยู่ในปัจจุบัน ก็คือกฎหมายฉบับที่ 206 ว่าด้วยอาวุธปืน ปี 1960 ซึ่งกำหนดให้ใช้บังคับแก่อาวุธปืน สิ่งเทียมอาวุธปืน และกระสุนปืน กฎหมายฉบับนี้เรียกว่า กฎหมายอาวุธปืน 1960 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตมีและพกพาไว้ในมาตรา 3 “(1) ตามกฎหมายฉบับนี้และกฎข้อบังคับใด ๆ ที่ออกตามกฎหมาย ฉบับนี้จะไม่มียุติบัตรใดมีสิทธิครอบครอง ยึดถือหรือควบคุมซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนใด ๆ นอกจากเขาจะ เป็นผู้ถือใบอนุญาตอาวุธปืนที่ออกให้แก่เขาตามมาตรา 4 (2) กรณีตามมาตรา (1) บุคคลอาจมีหรือใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนได้ภายในขอบเขตของการอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมายที่ออกให้แก่เขาตามมาตรา 4”

การขออนุญาตได้กำหนดไว้ในมาตรา 4 ว่า “(1) คำขอสำหรับใบอนุญาตอาวุธปืน หรือใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน ให้ทำตามแบบที่กำหนดไว้ ยื่นต่ออธิบดีกรมตำรวจแห่งรัฐซึ่งผู้ยื่นคำขอมิถิ่นที่อยู่และให้ระบุนายละเอียดย่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแบบคำขอดังกล่าว (2) ตามกฎหมายฉบับนี้และกฎข้อบังคับใดที่ออกตามกฎหมายฉบับนี้ อธิบดีกรมตำรวจจะอนุญาตตามคำขอใบอนุญาต อาวุธปืน หรือใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนฉบับใดก็ได้ตามสมควรแก่กรณี ถ้าเป็นที่พอใจแก่เขาว่า คำขอนั้นมีเหตุผลอันดี ในการให้ผู้ขอมิถิ่นอยู่ในครอบครอง ยึดถือไว้หรือควบคุมหรือพกพาและใช้ได้ตามควรแก่กรณี ซึ่งอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ตามที่ระบุไว้ในคำขอนั้นและในการนี้ให้ผู้ขอมิถิ่นอำนาจกระทำการได้เท่าที่ไม่เป็นอันตรายต่อสาธารณชนหรือผลประโยชน์ของสาธารณะ (3) ใบอนุญาตอาวุธปืน หรือใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนฉบับหนึ่ง ๆ จะเป็นไปตามแบบที่

กำหนดไว้และจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดใด ๆ ให้ผู้ยึดถือปฏิบัติก็ได้ ลักษณะสภาพและจำนวนหรือเครื่องหมายบ่งบอกอื่น ๆ ของอาวุธปืนที่ออกใบอนุญาตให้”

ในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนได้กำหนดไว้ ในมาตรา 5 (2) ว่า “จะไม่มีการออกใบอนุญาตอาวุธปืนหรือใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน หรือออกใบอนุญาตให้ใหม่แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ทั้งนี้อธิบดีกรมตำรวจแห่งรัฐซึ่งผู้ยื่นคำขอที่มีอายุอย่างน้อยสิบหกปีแต่ไม่เกินสิบแปดปี มีที่อยู่อาจใช้ดุลพินิจ ยกเว้นข้อกำหนดในอนุมาตรานี้ได้ ถ้าเขาเป็นที่พอใจว่ามีพฤติการณ์อันควรยกเว้นให้จึงเป็นการชอบธรรมในการออกใบอนุญาตหรือใบอนุญาตใหม่แก่บุคคลนั้น โดยบันทึกเหตุผลในการอนุญาตดังกล่าวไว้ด้วย”

ในกรณีประเทศสิงคโปร์ได้มีกฎหมายอาวุธปืนของ สิงคโปร์ Arms and Explosives Act (chapter13) กฎหมายนี้ควบคุมการผลิต การใช้ การขาย การเก็บรักษา การขนส่ง การนำเข้า การส่งออก และการครอบครอง ซึ่งอาวุธและวัตถุระเบิด หลักเกณฑ์การขออนุญาตมีและพกพาได้ กำหนดไว้ในมาตรา 8 (1) “ห้ามบุคคลใดมีอาวุธและวัตถุระเบิด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตและปฏิบัติตามเงื่อนไขของใบอนุญาตนั้น” การขออนุญาตได้กำหนดไว้ในมาตรา 9 (1) “ให้รัฐมนตรีกำหนดบุคคลหรือหน่วยงานเป็นผู้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตและสามารถออกกฎซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองในการกำหนดข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ในการอนุญาตได้” ในมาตรา 40 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎเพื่อให้ปฏิบัติตามในเรื่องกฎข้อบังคับ การครอบครองปืน หรืออาวุธ กฎข้อบังคับการนำเข้าหรือขนส่งปืนหรืออาวุธและกฎข้อบังคับว่าด้วยการผลิต และการจำหน่ายปืนหรืออาวุธและการซื้ออาวุธและในมาตรา 10 บัญญัติว่า “ใบอนุญาตทุกใบที่ออกตามกฎหมายนี้หรือกฎข้อบังคับใดที่ออกตามกฎหมายนี้น่าเชื่อได้ว่าออกตามกฎหมายภายใต้เรื่องนี้”

จากการศึกษากฎหมายของประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์ได้บัญญัติกฎหมายเกณฑ์การขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนไว้ให้นายทะเบียนอาวุธปืนมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจอนุญาตให้แก่บุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้และ ถ้าบทบัญญัติใดที่ไม่ได้บัญญัติรายละเอียดไว้ก็ให้ไปออกกฎข้อบังคับใหม่ อย่างเช่นในประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดไว้ในมาตรา 40 แห่งกฎหมายอาวุธปืนและวัตถุระเบิดให้ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎข้อบังคับได้ ในกฎหมายอาวุธปืนของประเทศมาเลเซียได้กำหนดให้ นายทะเบียนใช้อำนาจดุลพินิจในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนแก่บุคคลที่มีอายุสิบหกปีแต่ไม่เกินสิบแปดปี และให้บันทึกเหตุผลในการอนุญาตนั้นไว้ด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับดุลพินิจ ฝ่ายปกครองจำเป็นต้องมีอำนาจดุลพินิจ ในการพิจารณาและตัดสินใจ แต่ดุลพินิจดังกล่าวต้องเป็นอำนาจที่เกิดจากกฎหมายและฝ่ายปกครองต้องใช้อำนาจดุลพินิจให้เป็นไปตามกฎหมายและภายในกรอบที่กฎหมายกำหนดนั้น ในการตรากฎหมายฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถออกกฎเกณฑ์ให้ชัดเจนทุกกรณีได้ ดังนั้นจึงเปิดช่องให้ฝ่ายบริหาร

ใช้ดุลพินิจเป็นรายกรณีไปได้ แต่ขณะเดียวกัน ถ้าฝ่ายบริหารใช้อำนาจดุลพินิจนอกกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ก็จะมีองค์กรที่มีอำนาจควบคุมเข้ามาตรวจสอบได้ ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายเขียนว่า ฝ่ายปกครองต้องใช้ดุลพินิจอย่างไร กรณีนี้ฝ่ายปกครองต้องใช้ดุลพินิจโดยผูกพันตามหลักกฎหมายทั่วไป หรือรัฐธรรมนูญ เช่น หลักความเสมอภาค หรือหลักความได้สัดส่วน หรือที่เรียกว่าหลักความสมควรแก่เหตุ ดังนั้น การใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองยังต้องถูกควบคุมอยู่ภายใต้หลักกฎหมายทั่วไป การควบคุมการใช้ดุลพินิจ ของเจ้าหน้าที่เป็นการควบคุมความชอบด้วยกฎหมาย และการควบคุมตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

ในการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีการออกคำสั่งคำวินิจฉัยรวมทั้งมาตรการต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ที่ออกคำสั่งต้องมีอำนาจในการปกครองที่ออกคำสั่งนั้น ๆ โดยรัฐใช้อำนาจผ่านเจ้าหน้าที่ในคำสั่งจะต้องมีเนื้อหาสาระให้ผู้รับคำสั่งกระทำการหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งที่ออกโดยรัฐฝ่ายเดียว การสั่งการมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครอง ซึ่งไปกระทบสิทธิหรือหน้าที่ของประชาชนอย่างเช่น การสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตในการให้มีและใช้อาวุธปืน เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิด ระเบียบกฎหมายอาวุธปืนของประเทศไทยและอาวุธปืนของต่างประเทศในการใช้อำนาจดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดไว้และต้องมีอำนาจในการออกคำสั่งทางปกครองในการออกคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการอนุญาตการมีและการใช้อาวุธปืน จะต้องมีความหมายกำหนดไว้เป็นกรอบ จึงจะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจดุลพินิจไปในทางที่เป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมาย

ดังนั้น การที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจในทางที่เป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมายในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนจะต้องมีบทบัญญัติหรือกำหนดหลักเกณฑ์เป็นกรอบไว้ ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 โดยให้กำหนดหลักเกณฑ์ ว่า บุคคลทั่วไปกับเจ้าหน้าที่ผู้รักษาความสงบเรียบร้อยจะได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนชนิด ขนาด และจำนวนเท่าใดเพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และการใช้อาวุธปืนและเพื่อใช้ในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนเป็นกรอบไว้หรือมีกฎข้อบังคับไว้ในการใช้อำนาจดุลพินิจ

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนใบอนุญาตและการริบอาวุธปืนและแนวทางแก้ไข

4.3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนใบอนุญาตและการริบอาวุธปืน

สถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ คดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญยังเกิดขึ้นตลอดเวลาไม่ได้ลดลงแต่กลับมีแนวโน้มจะสูงและรุนแรงขึ้น นอกจากนี้ผู้มีอิทธิพลจำนวนมากยังคงความเป็นผู้มีอิทธิพลอยู่โดยมีมือปืนเป็นบริวารรัฐบาลทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารราชการแผ่นดินต่างก็มีนโยบายด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย แต่ไม่สามารถควบคุมอาชญากรรมรวมตลอดถึงผู้มีอิทธิพลได้ อุปกรณ์ที่สำคัญที่ใช้ประกอบอาชญากรรมดังกล่าว และเป็นเครื่องมือของผู้มีอิทธิพล คือ อาวุธปืนทั้งที่เป็นอาวุธปืนลูกกนกหมายและอาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย

มาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาควบคุมอาวุธปืนที่ถูกต้องตามกฎหมายและอาวุธปืนที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรืออาวุธปืนเถื่อนนั้นก็คือ การเพิกถอนใบอนุญาตและการริบอาวุธปืนใช้ทั้งสองอย่างควบคู่กันไป เพื่อที่จะนำไปสู่การลดอาชญากรรมต่อไป

ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้มีมาตรการเพิกถอนใบอนุญาตไว้ 3 กรณี คือ

1. ในกรณีที่บุคคลทั่วไปได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมีอาวุธปืนติดตัวไปได้ตามที่กฎหมายได้อนุญาตไว้ และผู้ที่ได้รับใบอนุญาตได้พกพาอาวุธปืนติดตัวเป็นที่หวาดเสียวต่อประชาชน ผู้ออกใบอนุญาตจะสั่งพักใบอนุญาตหรือจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้

2. ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตคนใด ตกเป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ในภายหลังจากที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้แจ้งพฤติการณ์นั้น และส่งมอบอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนและใบอนุญาตให้แก่นายทะเบียน โดยไม่ชักช้าและให้นายทะเบียนท้องที่ หรือรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสีย

3. ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตตามความในพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ เนื่องจากการกระทำผิดกฎหมายให้นายทะเบียนท้องที่หรือรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสีย เมื่อได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และ ใบอนุญาตให้แก่นายทะเบียนโดยไม่ชักช้า

การเพิกถอนใบอนุญาตทั้งสามกรณี นั้น นายทะเบียนไม่สามารถใช้บังคับกฎหมายได้เลย เพราะนายทะเบียนไม่ทราบพฤติการณ์และเหตุที่จะเพิกถอนใบอนุญาตได้ และเพราะเหตุใดที่นายทะเบียนไม่ทราบถึงเหตุแห่งการเพิกถอนใบอนุญาตนั้นได้ เป็นเพราะเหตุจากการบัญญัติกฎหมายบางมาตราที่สะท้อนปัญหาไปสู่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องอื่น ๆ ตามมาและผลสุดท้ายมาสู่การไม่สามารถที่จะบังคับใช้กฎหมายในเรื่องของการเพิกถอนใบอนุญาตอาวุธปืนได้

ปัญหาที่เป็นต้นเหตุแห่งการไม่สามารถที่จะบังคับใช้กฎหมายในเรื่องของการเพิกถอนใบอนุญาตได้ นั่นก็คือ การที่ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมีอายุตลอดชีวิตของผู้ได้รับใบอนุญาตในระหว่างที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนไปแล้ว โดยมีได้มีการตรวจสอบใด ๆ ต่อมาอีก ในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้มีบทบัญญัติที่ให้ตรวจสอบและรายงานให้นายทะเบียนทราบใน 3 เรื่อง คือ

1. ในกรณีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนคนใดย้ายถิ่นที่อยู่ ให้แจ้งการย้ายแก่นายทะเบียนท้องที่ภายใน 15 วัน นับแต่วันย้ายและถ้าย้ายไปอยู่ต่างท้องที่ให้แจ้งการย้ายแก่นายทะเบียนท้องที่ใหม่ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายไปอีกด้วย

2. ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตตายให้ผู้ซึ่งมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือใบอนุญาตของผู้ตายตกอยู่ในความครอบครองแจ้งการตายต่อนายทะเบียนท้องที่ ซึ่งตนอยู่หรือนายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาต หรือนายทะเบียนท้องที่ที่ผู้รับใบอนุญาตภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบการตายของผู้รับใบอนุญาต

3. ในกรณีใบอนุญาตสูญหายเป็นอันตราย หรือลบลื่อนอ่านไม่ออกให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในสามสิบวัน

สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามในกรณีดังกล่าวมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท แต่บทบัญญัติในกรณีดังกล่าว ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว เพราะว่ามีโทษน้อย ผู้รับใบอนุญาตไม่สนใจที่ปฏิบัติตามกฎหมายโทษปรับหนึ่งพันบาท มีอายุความหนึ่งปี เมื่อผู้รับใบอนุญาตต่อมาดำเนินการภายหลัง 1 ปี ไปแล้วก็ไม่ต้องเสียค่าปรับและได้รับโทษอื่นแต่ประการใด และใบอนุญาตก็มีอายุตลอดชีวิตผู้ที่ได้รับใบอนุญาตการครอบครองอาวุธปืนก็ยังถูกต้องตามกฎหมาย จึงเป็นปัญหาที่การเพิกถอนใบอนุญาตไม่ได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายตามมา

ในกรณีรับอาวุธปืน นั้น ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้มีการบัญญัติเรื่องการรับอาวุธปืนไว้ให้ตกเป็นของแผ่นดินเมื่ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่บุคคลใด หรือตามใบอนุญาตได้ส่งเข้ามาถึงแล้ว ถ้าไม่มีผู้รับไปจากรรมสุทธการตามเวลาที่กำหนดไว้ แจ้งเจ้าของให้มารับ หรือให้ขนส่งกลับนอกราชอาณาจักรมิฉะนั้นให้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบว่าอาวุธปืนใดที่เจ้าหน้าที่ได้เพิกถอนใบอนุญาตแล้วหรืออาวุธปืนใดที่เจ้าของตายแล้วหรือเจ้าของไม่ได้ครอบครองหรือเจ้าของอาวุธปืนไปอยู่เสียที่ต่างประเทศ หรือที่อื่น โดยทิ้งอาวุธปืนไว้ที่บ้าน ซึ่งอาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นนำอาวุธปืนนั้นไปกระทำการที่ผิดกฎหมาย อาจสร้างความเสียหายเกิดขึ้นต่อบุคคล หรือต่อประเทศชาติได้ แต่

กฎหมายไม่ได้บัญญัติเรื่องเหล่านี้ไว้ในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้เพื่อให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีอาวุธปืนไว้เพื่อป้องกันตนเองและทรัพย์สิน แต่การมีและใช้อาวุธปืนนั้นจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นเป็นกฎหมายที่มีไว้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมแต่ถ้าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนแล้วถ้าไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้จะต้องมีมาตรการควบคุมตรวจสอบการมีและใช้อาวุธปืนให้เป็นไปตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ และหากเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายนายทะเบียนต้องมีอำนาจริบหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนนั้นได้

แนวคิดหลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสิ่งสำคัญที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องคำนึงถึงเสมอในการดำเนินกิจกรรมทางปกครอง การกระทำทางปกครองจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะซึ่งเป็นอุดมการณ์พื้นฐานของรัฐในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในระบอบประชาธิปไตยการกระทำทั้งหลายขององค์กรของรัฐย่อมจะต้องเป็นไปเพื่อประชาชนทั้งปวงเพื่อสันติและความดีงามร่วมกัน หลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะย่อมเป็นหลักการสำคัญในการใช้กฎหมาย ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามกฎหมายให้เพิกถอนใบอนุญาตและริบอาวุธปืนโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย การกระทำดังกล่าวนั้น ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนโดยส่วนรวม

จากการศึกษาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และแนวคิดหลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ การที่ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจึงเป็นสาเหตุให้มีการเพิกถอนอาวุธปืนและอาวุธปืนที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต ที่เจ้าของอาวุธปืนไม่ได้เก็บรักษาไว้เป็นอย่างดีอาจนำไปสร้างความเดือดร้อนให้เกิดขึ้นกับสังคมได้ จึงจะต้องมีการออกกฎหมายเพื่อเพิกถอนอาวุธปืนดังกล่าวจึงจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและจะเป็นมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

4.3.2 แนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนใบอนุญาตและการริบอาวุธปืน

ปัญหาการเพิกถอนใบอนุญาตอาวุธปืนและการริบอาวุธปืน โดยมีสาเหตุมาจาก การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ ไม่มีการตรวจสอบ จึงเป็นเหตุนำไปสู่การนำอาวุธปืนไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย สร้างความไม่สงบเรียบร้อยให้กับสังคม

ผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวูฐปีน เครื่องกระสุนปืน วัตถูระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูฐปีน พ.ศ. 2490 เพื่อให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตมีและใช้อาวูฐปีน ได้ปฏิบัติตามกฎหมายและให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยในสังคมและคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายต่อไป

ในการศึกษากฎหมายต่างประเทศเรื่องการเพิกถอนใบอนุญาตและการรับอาวูฐปีน มีรายละเอียดที่จะเปรียบเทียบได้ ดังนี้

ในกรณีประเทศอังกฤษ ได้มีพระราชบัญญัติอาวูฐปีน ปี 1968 เพื่อกำหนดระเบียบ เกี่ยวกับการครอบครอง และธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาวูฐปีนและกระสุนปืน ในมาตรา 3 (1) ได้บัญญัติว่าการออกหรือต่อใบอนุญาตปืนสั้นจะกระทำโดยหัวหน้างานของตำรวจหากพิจารณา เห็นว่าผู้ขออนุญาตไม่เป็นภัยต่อสาธารณชน จากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ จากบทบัญญัติ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าในประเทศอังกฤษมีการตรวจสอบอาวูฐปีน ใบอนุญาตอาวูฐปีนมีระยะเวลา ของการอนุญาตโดยมีการตรวจสอบหลังการอนุญาตให้มีและใช้อาวูฐปีนแล้วและในมาตรา 11 (1) เมื่อผู้มีใบอนุญาตอาวูฐปีนยื่นคำร้องขอมิหรือขอต่ออายุใบอนุญาตปืนสั้นให้ออกหรือต่อได้ไม่เกิน ระยะเวลาที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติแม่บท ในมาตรา 12 (1) เมื่อใบอนุญาตถูกถอดถอนตามมาตรา 30 (1) ของพระราชบัญญัติแม่บท หัวหน้างานตำรวจจะแจ้งให้ผู้ถือใบอนุญาตทราบเป็นลายลักษณ์ อักษร เพื่อให้ส่งมอบใบอนุญาตและอาวูฐปีนและกระสุนในครอบครองตามที่ระบุในใบอนุญาต

พระราชบัญญัติอาวูฐปีน ค.ศ. 1968 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1997 ได้กล่าวเรื่องการเพิกถอน ใบอนุญาต ในมาตรา 30 (1) ใบทะเบียนนั้นอาจถูกเพิกถอนโดยหัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจพื้นที่ ซึ่งผู้ถือใบอนุญาตภูมิลำเนาอยู่ ตามเหตุผลสำคัญพื้นฐานตามที่กล่าวไว้ในอนุมาตรา (2) ถึง (5) ใน (2) ใบทะเบียนอาจถูกเพิกถอนได้ถ้าหัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจมีเหตุผลอันสมควรเชื่อว่า ผู้ถือใบทะเบียนมีอุปนิสัยควบคุมตนเองไม่ได้ มีจิตใจไม่ปกติหรือเป็นผู้มีความไม่เหมาะสมที่จะมี อาวูฐปีนไว้กับตน หรือถ้ามีไว้จะเป็นอันตรายต่อสาธารณชนหรือความสงบสุข และถ้าผู้ถือใบทะเบียน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายไม่รายงานการแจ้งย้ายที่อยู่ และในมาตรา 36 ได้บัญญัติโทษสำหรับผู้กระทำ ผิดในเรื่องการโอนย้ายที่ไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ หรือกรณีอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับอาวูฐปีนหรือ เครื่องกระสุนปืนตามมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติอาวูฐปีน ค.ศ. 1968 จะต้องถูกลงโทษถ้ามีส่วนร่วม ในการกระทำความผิดจะต้องถูกจำคุกเป็นเวลาไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินที่กฎหมายกำหนด หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้ากระทำความผิดตามดังกล่าวหาด้วยการจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีประเทศมาเลเซีย ได้มีกฎหมายอาวูฐปีน ค.ศ. 196 ได้บัญญัติเกี่ยวกับอาวูฐปีนไว้ ในมาตรา 4 (4) ใบอนุญาตอาวูฐปีน หรือใบอนุญาตให้พกพาอาวูฐปีน หากมิได้ยกเลิกหรือเพิกถอน เสียก่อน จะสิ้นอายุลงในวันที่ 30 มิถุนายน ของทุกปี ถ้ามีการต่อใบอนุญาตก็ให้มีระยะเวลาหนึ่งปี

นับแต่วันที่ 30 มิถุนายน และสามารถต่อใบอนุญาตไปเรื่อย ๆ ในมาตรา 31 รัฐมนตรีอาจออกคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนหรือใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนใด ๆ ก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งการนั้น มาตรา 30 เมื่อใบอนุญาตให้มีหรือพกพาใด ๆ ถูกเพิกถอนหรืองดใช้ให้บุคคลที่ยึดถือใบอนุญาตดังกล่าวไว้ส่งมอบใบอนุญาตดังกล่าวแก่สถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุดโดยมิชักช้า มาตรา 7 ในกรณีที่อาวุธปืนสูญหายหรือถูกทำลาย บุคคลที่มีชื่ออยู่ในใบอนุญาตต้องแจ้งสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุดกับที่อยู่ของบุคคลนั้น ต้องกระทำภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่รู้ถึงการสูญหายหรือถูกทำลายและการละเลยไม่แจ้งภายในกำหนดดังกล่าว บุคคลที่วันนั้นทุกคนจะถูกลงโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันริงกิต

วิธีปฏิบัติกรณีขาดคุณสมบัติตามกฎหมายอาวุธปืน ค.ศ. 1960 มาตรา 27 “บุคคลใดครอบครองอาวุธปืนต่อมากลายเป็นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะขาดคุณสมบัติจะต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือถูกยกเลิก ต้องส่งมอบอาวุธปืนต่อสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุดโดยมิชักช้า ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่มารับอาวุธปืนภายในหกเดือนนับแต่วันที่ฝากให้อาวุธปืนนั้นเป็นอันถูกริบ” และถ้าบุคคลใดไปต่างประเทศเป็นเวลาเกินกว่าสามเดือน ต้องฝากอาวุธปืนไว้กับบุคคลที่มีใบอนุญาตอาวุธปืน หรือฝากสิ่งของไว้เพื่อความปลอดภัยไว้ที่สถานีตำรวจ ถ้าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตผิดเงื่อนไขภายหลังรับใบอนุญาตต้องรับโทษตามมาตรา 43 บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบัญญัติใดในกฎหมายนี้ หรือตามกฎหมายข้อบังคับใด ๆ ที่ออกตามกฎหมายนี้และไม่มิบทลงโทษไว้โดยเฉพาะ ต้องมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันริงกิตหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ในกรณีประเทศสิงคโปร์ กฎหมายอาวุธปืนและวัตถุระเบิดได้บัญญัติเรื่องการเพิกถอนใบอนุญาตและการรับอาวุธปืนไว้ ในมาตรา 29” บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดใด ๆ ภายใต้กฎหมายนี้ หรือกฎหมายข้อบังคับใด อาจถูกยึดไว้โดยเจ้าพนักงานตำรวจ รวมทั้งอุปกรณ์ที่บรรจุนั้นไว้จะต้องริบให้ตกเป็นของรัฐ และยังได้บัญญัติวิธีปฏิบัติภายหลังได้รับใบอนุญาตไว้ในมาตรา 15” บุคคลใดครอบครองอาวุธปืนที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือใบอนุญาตหมดอายุ จะต้องถูกพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตจะต้องถูกควบคุมตัวไว้ที่สถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุด ถ้าเจ้าของอาวุธปืน นำอาวุธปืนไปฝากไว้ที่สถานีตำรวจภายใน 6 เดือนไม่มารับให้อาวุธปืนตกเป็นของรัฐ และอาวุธปืนที่มีใบอนุญาตนำมาฝากไว้ที่สถานีตำรวจ ถ้าไม่มีเจ้าของมาร้องคืนภายใน 6 เดือนนับจากที่ฝากสิ่งนั้นจะตกเป็นของรัฐ”

แนวคิดของหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักการพื้นฐานในระบบกฎหมายปกครองที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน โดยปกติแล้วรัฐมีอำนาจเหนือเอกชน โดยกฎหมายได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มุ่งผลประโยชน์มหาชน หรือประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ถ้าเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่

กระทำการไปก้ำลวงกระตบสิทธิของเอกชนแล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องตรวจสอบดูว่า มีกฎหมายให้อำนาจในการกระทำเช่นนั้นหรือไม่ หลักในกฎหมายปกครองคือ หากไม่มีกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ย่อมไม่สามารถกระทำการใด ๆ ที่กระตบสิทธิของเอกชนได้ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักนิติรัฐประกอบด้วยหลักการย่อย 2 หลักการ คือ หลักไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจ และหลักการกระทำทางปกครองต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย

การเพิกถอนใบอนุญาตอาวุธปืนและการริบอาวุธปืน เป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของบุคคลและในทรัพย์สิน การกระทำดังกล่าวจะกระทำได้อีกก็โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายและในบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น จะต้องประกอบไปด้วยหลักความเสมอภาคในสิทธิขั้นพื้นฐานหลักความพอสมควรแก่เหตุ การกระทำทางปกครองใด เป็นการกระทำที่ลวงสิทธิหรือสร้างภาระให้แก่ปัจเจกชน แม้การกระทำทางปกครองนั้น จะมีกฎหมายอนุญาตให้กระทำได้ แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองก็ต้องกระทำพอสมควรแก่เหตุหลักความชัดเจนแน่นอนและคาดหมายได้ในการกระทำทางปกครอง โดยเหตุที่การกระทำทางปกครองเป็นการใช้อำนาจฝ่ายเดียวที่เหนือกว่าของฝ่ายปกครอง กำหนดกฎเกณฑ์ให้ปัจเจกชนต้องปฏิบัติในการกระทำทางปกครองจะต้องมีหลักสุจริตและต้องใช้หลักคุ้มครองประโยชน์สาธารณะของประชาชน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ พร้อมทั้งแนวความคิดการกระทำทางปกครองในเรื่องการเพิกถอนใบอนุญาตและการริบอาวุธปืน โดยจะต้องมีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้เจ้าหน้าที่ก็มีอำนาจ โดยนำหลักการของกฎหมายต่างประเทศมาปรับใช้เพื่อที่จะใช้แก้ปัญหาในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตอาวุธปืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภายหลังจกที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว ดังนั้นจึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- (1) ให้นายทะเบียนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการเพิกถอนใบอนุญาตได้เมื่อพบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอาวุธปืนที่อาจนำไปสู่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- (2) ให้ประชาชนสามารถนำอาวุธปืนที่ผิดกฎหมายมามอบให้กับทางราชการ เพื่อทำบัญชีควบคุมและนำไปจัดการตามกฎหมาย
- (3) ให้นายทะเบียนมีอำนาจในการริบอาวุธปืนที่ตรวจพบว่าเป็นอาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันการนำไปกระทำความผิดที่สร้างความไม่ปลอดภัยให้แก่ประชาชน

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบและการลงโทษที่ไม่เหมาะสมและแนวทางแก้ไข

4.4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบและการลงโทษที่ไม่เหมาะสม

พระราชบัญญัติอาวุธรูป เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้บัญญัติเรื่องใบอนุญาตอาวุธปืนไว้ในมาตรา 23 (3) "ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธรูปนั้น" และได้บัญญัติโทษสำหรับความผิดที่ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนแล้วไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในกรณีย้ายที่อยู่ไม่แจ้งย้ายต่อนายทะเบียน อาวุธรูปหาย หรือเจ้าของอาวุธปืนตายแล้วผู้เก็บรักษาอาวุธปืนไม่แจ้งต่อนายทะเบียน เมื่อมีบุคคลนำอาวุธปืนดังกล่าวไปกระทำความผิดหรือนำไปก่ออาชญากรรม นายทะเบียนไม่สามารถทราบได้ว่าอาวุธปืนนั้นอยู่กับผู้ใด ใ้ใช้การได้หรือไม่ ใครเป็นเจ้าของอาวุธปืนที่แท้จริง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดโทษไว้ในมาตรา 83 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หนึ่งพันบาท

จากบทบัญญัติของกฎหมาย นำปัญหาในการควบคุมอาวุธปืน โดยเฉพาะในเรื่องการตรวจสอบและการลงโทษเพื่อให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตไปแล้วให้ปฏิบัติตามกฎหมายใบอนุญาตอาวุธปืน มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธรูปนั้น จึงไม่มีการตรวจสอบ อาวุธรูปว่ายังอยู่หรือไม่ มีสภาพเป็นเช่นไร ใครเป็นผู้ครอบครอง จึงทำให้นายทะเบียนไม่สามารถตรวจสอบได้ นายทะเบียนจะทราบก็ต่อเมื่อได้นำอาวุธปืนไปประกอบอาชญากรรมแล้ว จึงทำให้ ระบบฐานข้อมูลทะเบียนอาวุธปืนไม่เป็นปัจจุบัน จึงไม่สามารถนำไปสู่การควบคุมอาวุธปืนได้ ส่วนมาตรการทางโทษที่จะนำมาบังคับเพื่อให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนหรือผู้เก็บรักษาอาวุธปืนให้ปฏิบัติตามกฎหมายก็มีโทษปรับหนึ่งพันบาท และอายุความของโทษปรับหนึ่งพันบาทก็มีแต่หนึ่งปี นายทะเบียนได้ตรวจพบในภายหลังจากหนึ่งปีไปแล้วก็ไม่สามารถลงโทษปรับได้ เพราะขาดอายุความ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาทางกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อ การควบคุมอาวุธปืนและความสงบเรียบร้อยของสังคม

แนวคิดในการควบคุมอำนาจของรัฐ ต้องมีมาตรการในการประกันสิทธิและเสรีภาพของราษฎร โดยเจ้าพนักงานของรัฐที่กระทำการภายใต้อำนาจของรัฐบาล ที่อาจไปกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลใด ๆ จะต้องกระทำโดยมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งและเฉพาะ แต่ภายในขอบเขตของกฎหมายกำหนดไว้ แม้ว่าการกระทำนั้นจะไปคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือประโยชน์ของมหาชน โดยรวมก็ตาม รัฐจะต้องมีหลักพื้นฐาน 2 ประการ คือ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง และหลักความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายจะต้องบัญญัติกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อที่จะไม่ให้รัฐใช้อำนาจเกินขอบเขตสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การที่กฎหมายได้บัญญัติให้ประชาชนที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมีอายุตลอดระยะเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ จึงเป็นปัญหาของการตรวจสอบและไม่สามารถบังคับให้ผู้ปฏิบัติตามกฎหมายได้ เนื่องจากมีโทษที่ไม่เหมาะสมและจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อความสงบสุขเรียบร้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีไว้เพื่อคุ้มครอง และป้องกันไม่ให้ภัยอันตรายเกิดขึ้นแก่ประชาชน และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

4.4.2 แนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบและการลงโทษที่ไม่เหมาะสม

จากการศึกษาปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตลอดจนแนวคิดในการควบคุมอำนาจของรัฐ ปัญหาเรื่องการตรวจสอบและการลงโทษที่ไม่เหมาะสมสามารถแก้ไขได้โดย แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ให้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เจ้าพนักงานสามารถตรวจสอบอาวุธปืนได้ และเพิ่มโทษให้เหมาะสมกับความผิดและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนั้น

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศพบว่า มีแนวคิด และหลักการของการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้มีการควบคุม ตรวจสอบ และลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

ในกรณีประเทศอังกฤษ ได้มีกฎหมายอาวุธปืน ค.ศ. 1988 ในมาตรา 3 “การออกหรือการต่อใบอนุญาตปืนสั้น จะกระทำโดยหัวหน้างานของตำรวจ หากพิจารณาเห็นว่าผู้ขออนุญาตไม่เป็นภัยต่อสาธารณชน” และในมาตรา 11 “เมื่อผู้มีใบอนุญาตยื่นคำร้องขอมีอาวุธปืน หรือขอต่อใบอนุญาตอาวุธปืนสั้นให้ออกให้ได้ไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้” ดังนั้น จะเห็นได้ว่าอายุใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนจะต้องมีระยะเวลาที่กำหนดไว้ และในมาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้เก็บรักษาอาวุธปืนไม่ระมัดระวังทำให้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น โดยไม่มีใบอนุญาตหรือไม่รายงานเมื่ออาวุธปืนสูญหายหรือถูกขโมยให้ถือว่าผู้นั้นก่ออาชญากรรมจะต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5 หรือทั้งจำทั้งปรับ” พระราชบัญญัติอาวุธปืน (แก้ไข) ค.ศ. 1997 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 33 อาวุธปืนที่ได้ขาย ให้ ให้ยืม หรือโอนย้าย ต้องแจ้งต่อหัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจผู้อนุมัติออกใบอนุญาต ภายใน 7 วัน นับแต่วันโอนย้าย การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยไม่ได้แจ้งความดังกล่าวจะถือว่ามีความผิดโดยละเมิดต่อกฎหมายนี้ “ในมาตรา 36 ได้กำหนดบทลงโทษไว้ ถ้ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิด จะต้องจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินกฎหมายกำหนด หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้ามีความผิดตามข้อกล่าวหาจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าได้กระทำความผิดอันเนื่องด้วยการ โอน ย้าย หรืออื่นใดอันเกี่ยวข้องกับ ซึ่งจะต้องลงโทษตามความผิดด้วยการจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 ของระดับมาตรฐานหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีประเทศมาเลเซีย ได้มีกฎหมายอายุขัยปี ค.ศ. 1960 ได้บัญญัติเรื่องอายุของใบอนุญาตให้มีและใช้อายุขัยจะสิ้นอายุลงในวันที่ 30 ของเดือนมิถุนายนต่อไปจากวันที่ออกให้ แต่อธิบดีกรมตำรวจแห่งรัฐสามารถต่อใบอนุญาตให้ใหม่เป็นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ 30 ของเดือนมิถุนายน และอาจต่อไปได้เรื่อย ๆ โทษเกี่ยวกับใบอนุญาตได้บัญญัติไว้ในมาตรา 8 “ผู้ใดฝ่าฝืนกฎหมายมิไว้ครอบครองอายุขัยปีโดยไม่ได้รับใบอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในใบอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นริงกิตหรือทั้งจำทั้งปรับ” ในมาตรา 7 ได้บัญญัติโทษเกี่ยวกับอายุขัยปีสูญหายไม่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนภายในสิบสี่วัน การละเลยไม่ได้แจ้งภายในกำหนดจะต้องถูกลงโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันริงกิต และยังได้บัญญัติบทลงโทษผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขภายหลังได้รับใบอนุญาตในมาตรา 43” บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบัญญัติใด ๆ ในกฎหมายนี้หรือตามข้อบังคับใด ๆ ที่ออกตามกฎหมายนี้ และไม่มีบทกำหนดโทษไว้โดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันริงกิตหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ในกรณีของประเทศสิงคโปร์ได้มีกฎหมายอายุขัยปีและวัตถุประสงค์ ได้บัญญัติเรื่องอายุของใบอนุญาตไว้ในมาตรา 10 “ใบอนุญาตทุกใบที่ออกตามกฎหมายนี้ ใบอนุญาตจะหมดอายุหลังระยะเวลาที่กำหนดไว้ และได้กำหนดโทษไว้เกี่ยวกับใบอนุญาตในมาตรา 8 บุคคลใดฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ปีที่อยู่ในความครอบครองหรือภายใต้ควบคุมของบุคคลนั้น จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 เหรียญ ต่อปีหนึ่งกระบอก และจำคุก 3 ปี

จากการศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษ ประเทศมาเลเซีย และประเทศ สิงคโปร์ แต่ละประเทศได้กำหนดอายุของใบอนุญาตให้มีและใช้อายุขัยปีไว้ของแต่ละประเทศแตกต่างกันไป และยังได้กำหนดโทษของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภายหลังที่ได้รับใบอนุญาตไปแล้ว ไม่แจ้งย้ายอายุขัยปี หรือไม่แจ้งต่อนายทะเบียนเมื่ออายุขัยปีสูญหายโดยมีความผิดทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายอายุขัยปีของประเทศไทยแล้วในเรื่อง อายุของใบอนุญาตและเรื่องการลงโทษภายหลังการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จึงเห็นควรกำหนดอายุของใบอนุญาตให้มีและใช้อายุขัยปีไว้ให้ชัดเจน เพื่อการตรวจสอบและกำหนดโทษให้เหมาะสม กับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และสอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซียได้กำหนดอายุใบอนุญาตไว้ระยะเวลา 1 ปี เพื่อความยืดหยุ่นในการบังคับใช้กฎหมาย ในประเทศไทยควรกำหนดให้มีระยะเวลา 3 ปี เพื่อให้มีการตรวจสอบในด้านข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ส่วนโทษในประเทศอังกฤษ จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ประเทศมาเลเซีย มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ส่วนประเทศสิงคโปร์มีโทษจำคุก 3 ปี และในประเทศมาเลเซีย มีโทษปรับ 1,000 ริงกิต ประเทศสิงคโปร์มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 เหรียญ เมื่อปรับค่าของเงินของประเทศมาเลเซีย 1 ริงกิต

เท่ากับ 10 บาท 1,000 ริงกิต เท่ากับ 10,000 บาท ของประเทศไทย ส่วนของประเทศสิงคโปร์ 1 เหรียญ เท่ากับ 20 บาท 1,000 เหรียญ เท่ากับ 20,000 บาท เพื่อการปรับสภาพเศรษฐกิจให้เหมาะสมและสอดคล้องกับประเทศในแถบภูมิภาคเดียวกันจึงเห็นควรลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภายหลังจากได้รับใบอนุญาตแล้ว เรื่อง อาวุธปืนสูญหาย การโอน ย้าย หรือเจ้าของอาวุธปืนตาย หรือไม่ไดู้่ภายในประเทศ ให้แจ้งต่อนายทะเบียน ถ้าไม่ปฏิบัติตามให้มีโทษปรับ 10,000 บาท หรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ให้มีอายุได้ไม่เกิน 3 ปี
2. ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตแล้วไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องโอนย้ายอาวุธปืนอาวุธปืนสูญหาย หรือเจ้าของอาวุธปืนตายหรือไม่ไดู้่ในประเทศไทย ให้แจ้งต่อนายทะเบียน ถ้าไม่แจ้งต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนดต้องมีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ